

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA 9

C9PID17C0T01

DIDAKTICKÝ TEST

Počet úloh: 30

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů

Povolené pomůcky: psací potřeby

Jméno a příjmení

1 Základní informace k zadání zkoušky

- **Časový limit** pro řešení didaktického testu je **60 minut**.
- U každé úlohy je uveden maximální počet bodů.
- Za neuvedené řešení úlohy či za nesprávné řešení úlohy jako celku **se neudělují záporné body**.
- **Odpovědi píšete do záznamového archu.**
- Poznámky si můžete dělat do testového sešitu, nebudou však předmětem hodnocení.
- **Nejednoznačný nebo nečitelný zápis odpovědi bude považován za chybné řešení.**

2 Pravidla správného zápisu odpovědí

- Odpovědi zaznamenávejte **modře nebo černě** písíci propisovací tužkou, která píše **dostatečně silně a nepřerušovaně**.
- **Hodnoceny budou pouze odpovědi uvedené v záznamovém archu.**

2.1 Pokyny k uzavřeným úlohám

- U všech úloh/podúloh je **právě jedna odpověď správná**.
- Odpověď na úlohu/podúlohu zřetelně zakřížkujte v příslušném bílém poli záznamového archu, a to přesně z rohu do rohu dle obrázku.

A B C D
4

- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, zabarvěte pečlivě původně zakřížkované pole a zvolenou odpověď vyznačte křížkem do nového pole.

A B C D
4

- Jakýkoli jiný způsob záznamu odpovědi a jejich oprav bude považován za nesprávnou odpověď.

2.2 Pokyny k otevřeným úlohám

- Odpovědi **píšete čitelně** do vyznačených bílých polí.

16

- Povoleno je psací i tiskací písmo a číslice.
- Při psaní odpovědi rozlišujte **velká a malá písmena**.
- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, původní odpověď přeškrtněte a novou odpověď запиšte do stejného pole. Vaše odpověď nesmí přesáhnout hranice vyznačeného pole.
- Za chybu se považuje i nesprávná či chybějící dílčí odpověď, počet chyb se promítá do celkového hodnocení úlohy.

TESTOVÝ SEŠIT NEOTVÍREJTE, POČKEJTE NA POKYN!

© Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání, 2017

Obsah testového sešitu je chráněn autorskými právy. Jakékoli jeho užití, jakož i užití jakékoli jeho části pro komerční účely či pro jejich přímou i nepřímou podporu bez předchozího explicitního písemného souhlasu CZVV bude ve smyslu obecně závazných právních norem považováno za porušení autorských práv.

1 bod

1 Ve které z následujících vět je pravopisná chyba?

- A) Za jeho píli mu otec slíbil odměnu.
 - B) Všechny listiny se mi pomíchaly dohromady.
 - C) Klíčový důkaz se ztratil za nevysvětlitelných okolností.
 - D) Černé splívavé šaty s krajkovými rukávy lichotily její postavě.
-

1 bod

2 Ve které z následujících možností je správně zapsána interpunkce?

- A) Ředitel nám včera oznámil, že naše firma soutěžila o novou zakázku a že tuto soutěž vyhrála.
 - B) Protože jsme byli s její prací velmi spokojeni svěřili jsme jí, tu nejdůležitější a nejnáročnější zakázku.
 - C) Na základě svých dlouholetých zkušeností a odborných znalostí jsem tento projekt, ale skutečně nemohl podpořit.
 - D) Dala jsem najevo svou nespokojenost s řešením problému a kolega, který nastoupil teprve nedávno s mým postojem souhlasil.
-

max. 4 body

3 Přiřadte k jednotlivým větám (3.1–3.4) významový poměr (A–F), který se v dané větě uplatňuje:

(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

- 3.1 Cesta na vrchol hory byla zdlouhavá, a tedy i velmi únavná. _____
- 3.2 Text z učebnice opsal velmi rychle, avšak s četnými chybami. _____
- 3.3 Můj soused se rozhodl běhat venku nejen v létě, ale dokonce i v zimě. _____
- 3.4 Na dovolenou pojedeme buď koncem července, nebo začátkem srpna. _____

- A) poměr příčinný
- B) poměr slučovací
- C) poměr vylučovací
- D) poměr stupňovací
- E) poměr důsledkový
- F) poměr odporovací

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 4–7

Vlastní krví slunce kreslí na skla oken krajinky,
odevšad se na zem snesly utahané vzpomínky,
otvírám jim do předsíně, zouvají si botičky,
hned se ženou do kuchyně na slaninu s vajíčky.

Každá má jméno holky, se kterou jsem někdy chodil,
každá zná všechna přání, co jsem za ta léta měl,
každá ví, kdy jsem pomáhal a kdy jsem zase škodil,
každá z nich je tou láskou s velkým EL.

Než se nají, tak jim stelu ve své noční košili,
snad si **je** moc pouštím k tělu, ale kam by chodily,
vykoupané, nakrmené jdou si se mnou povídat,
dokud nás hlad nezažene jít se řádně nasnídat.

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

max. 2 body

4

4.1 Napište smysluplnou větu o třech slovech, v níž slovo *vlastní* bude jiným slovním druhem než ve výchozím textu. Tvar slova *vlastní* musí zůstat zachován.

4.2 Napište smysluplnou větu o třech slovech, v níž slovo *je* bude jiným slovním druhem než ve výchozím textu. Tvar slova *je* musí zůstat zachován.

(Posuzovaná slova jsou ve výchozím textu vyznačena tučně.)

max. 2 body

5 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá výchozímu textu (A), nebo ne (N):

5.1 Výchozí text je ukázkou epigramu.

5.2 Ve třetí sloce se liché verše rýmují.

5.3 Výchozí text reprezentuje literaturu věcnou.

5.4 Celkem osm veršů končí tříslabičným slovem.

A	N
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

1 bod

6 Které z následujících tvrzení o výchozím textu je pravdivé?

A) Pouze v první sloce se vyskytuje personifikace.

B) Pouze ve třetí sloce se vyskytuje personifikace.

C) V první i ve třetí sloce se vyskytuje personifikace.

D) Ani v první, ani ve třetí sloce se nevyskytuje personifikace.

1 bod

7 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se vyskytují antonyma?

A) kdy jsem pomáhal a kdy jsem zase škodil

B) otvírám jim do předsíně, zouvají si botičky

C) než se nají, tak jim stelu ve své noční košili

D) dokud nás hlad nezažene jít se řádně nasnídat

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 8–14

(1) Při vyslovení jejího jména **si** lidé většinou **představí** vyprahlou, krajně nehostinou poustinu a písečné duny. Obrovský prostor bez života. Takový obraz Sahary však není zcela pravdivý. Sahara žije! I v této oblasti nalezneme zástupce flóry a fauny, přestože počet tamějších rostlinných a živočišných druhů není s jinými klimatickými pásmy srovnatelný.

Největší poušť světa se rozkládá od severoafrického pobřeží Atlantského oceánu až k pobřeží Rudého moře. Její povrch **tvoří** převážně štěrkové a kamenité pouště, podstatně menší část zabírají pouště písečné. Sahara leží v oblasti suchých pasátů. Tento fakt zásadním způsobem ovlivňuje klima celé oblasti. Příznačné je pro něj minimum srážek, které má na svědomí nedostatek povrchové vody. Celá oblast je zbrzděna relativně hustou sítí vádí (vádí je řečiště, které je většinu roku vyschlé a naplňuje se vodou jen v období dešťů).

(2) Tyto „sezónní řeky“ **zásobí** podpovrchový rezervoár vody, která je však většinou přístupná pouze prostřednictvím tzv. artéských studní (když se taková studna narazí, voda z vrtu začne samovolně vyvěrat). V blízkosti artéských studní **se** sice **daří** zeleni, obecně je však vegetace Sahary dosti chudá, nejčastěji zde lze vidět houževnaté trávy a keře. Zdejší drsným podmínkám, zejména suchému podnebí či nedostatku potravy, se dokonale přizpůsobil velbloud jednohrbý. Kromě něj však na Sahaře žijí i jiné druhy savců, ptáci, plazi a hmyz.

Sahara je charakteristická *********, a tak jsou zde naprosto běžné třicetistupňové rozdíly mezi dnem a nocí. Sluneční záření intenzivně prohřívá jak vzduch, tak i povrch pouště, v noci toto teplo vyzařuje do kosmického prostoru, čímž dochází k silnému ochlazení povrchu. Teplota vzduchu tak v noci může klesnout až pod bod mrazu.

(www.treking.cz, www.wikipedie.cz, upraveno)

1 bod

- 8 Najděte v první části výchozího textu větný ekvivalent a napište jeho počáteční slovo.

1 bod

- 9 Která z následujících možností patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

- A) malými teplotními výkyvy
- B) velkými teplotními výkyvy
- C) výraznými změnami podnebí
- D) neznatelnými změnami podnebí

1 bod

- 10 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu je pravopisná chyba?

- A) přestože počet tamějších rostlinných a živočišných druhů
- B) největší poušť světa se rozkládá od severoafrického pobřeží
- C) kamenité pouště, podstatně menší část zabírají pouště písečné
- D) představí vyprahlou, krajně nehostinou poustinu a písečné duny

max. 2 body

11 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá informacím obsaženým ve výchozím textu (A), nebo ne (N):

	A	N
11.1 Vegetace se na Sahaře vyskytuje výhradně v blízkosti artéských studní.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
11.2 Když se artéská studna navrtá, voda z vrtu vytéká bez přičinění člověka.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
11.3 Přes nepříznivé životní podmínky je Sahara obývána různými druhy savců včetně velbloudů.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
11.4 V noci se povrch pouště ochladí natolik, že teplota vzduchu se vždy pohybuje pod bodem mrazu.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

max. 2 body

12

12.1 Vypište z druhé části výchozího textu synonymum slova *adaptovat se*.

12.2 Vypište z druhé části výchozího textu antonymum slova *hojnost*.

(Hledaná slova se ve výchozím textu mohou vyskytovat i v jiném než základním tvaru.)

1 bod

13 Které z následujících slov neobsahuje předponu?

- A) zdejší
- B) svědomí
- C) způsobem
- D) srovnatelný

1 bod

14 Které z následujících sloves je ve výchozím textu užito ve 3. osobě jednotného čísla?

(Posuzované tvary slov jsou ve výchozím textu zvýrazněny.)

- A) si představí
- B) tvoří
- C) zásobí
- D) se daří

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 15–16

Přes mnohaleté úsilí naší učitelky jsme si já ani žádný z mých spolužáků literaturu příliš neoblíbili. **Pravidelné návštěvy divadelních představení jsme většinou vítali jako příležitost**, jak na několik hodin zmizet z dosahu vyučujících. Výkony herců pro nás proto neměli zásadní význam. Pokud nás nezaujaly pěkné herečky, vylovili jsme raději z kapsy mobil.

Minulý týden se však stalo něco nevídaného. Seděli jsme v hledišti jako přibití. S porozuměním jsme sledovali milostné problémy výpravčího Hrmý, hlavní postavy Hrabalovy knihy *Ostře sledované vlaky*, a když jeho příběh skončil, přes deset minut jsme tleskali. Museli jsme uznat, že to byl příjemně strávený čas. Divadlo zřejmě není vždy jen povinou nudou.

(CZW)

1 bod

15 Který z následujících druhů podmětu se vyskytuje ve zvýrazněném úseku výchozího textu?

- A) rozvitý
- B) všeobecný
- C) nevyjádřený
- D) několikanásobný

max. 4 body

16 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

Doporučení: Opravte pouze ta slova, u kterých jste si jisti, že jsou ve výchozím textu zapsána s pravopisnou chybou. Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, je považován za chybu.

17 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–E) za sebou tak, aby byla dodržena textová návaznost:

- A) Posadil se na její okraj a uvažoval, jakou děsivou zprávu tento den asi přinese. Náhle zachytil nezaměnitelnou vůni párků.
- B) Oba vypadali úplně stejně unaveně a rozespale. Theo se mu omluvil, že ho v noci rušil, a Sudí omluvu přijal.
- C) Ale Theo dnes neměl hlad. Neměl na jídlo chuť a pochyboval, že ji hned tak dostane. Pes Sudí, který spal pod postelí, vystrčil hlavu. Podíval se nahoru na Thea.
- D) Bylo páteční ráno. Po bláznivé noci plné nočních můr to Theo konečně vzdal a pomalu se drápal z postele.
- E) Linula se z kuchyně nahoru. Jeho matka opékala párky pouze při oněch vzácných příležitostech, kdy si myslela, že její syn a někdy i její manžel potřebují ráno povzbudit.

(J. Grisham, Theodore Boone – Únos, upraveno)

- 17.1 _____
 17.2 _____
 17.3 _____
 17.4 _____
 17.5 _____

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 18

Ani m* se nepodařilo Lukáše přim*t k rozum*jšímu jednání.

(CZW)

1 bod

18 Na vynechaná místa (*) ve výchozím textu je třeba doplnit ě/ně tak, aby text byl pravopisně správně. Ve které z následujících možností jsou tyto hlásky uvedeny v odpovídajícím pořadí?

- A) ě – ě – ně
 B) ě – ně – ě
 C) ně – ě – ně
 D) ně – ně – ě

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 19–23

Těch čtyř rytířů na koních si zpočátku nikdo nevšiml. Všechny oči se totiž upíraly ke vchodu do Metropolitního muzea umění, nad jehož vstupem byl upevněný poutač s nápisem POKLADY Vatikánu.

Všichni jezdci na sobě měli stejné středověké brnění. Vypadali, jako by právě prošli časovou smyčkou. Pozvolna se blížili k muzeu. Nečekaně jim však do cesty vstoupil hlídač. Jeden z rytířů okamžitě zvedl meč a zasáhl ho těsně pod uchem. Pak rytíři vjeli na koních přímo do muzea.

Tess byla zrovna ve Velkém sále, když zaslechla zvenčí výkřiky zděšení. V sále propukl chaos. Jezdci rozbíjeli meči vitríny a ničili vystavené předměty. Jeden z nich vytáhl nebezpečně vyhlížející zbraň. Tess zoufale hledala nějakou únikovou cestu. Jakmile zahlédla průchod do dalších výstavních prostor, rozběhla se tím směrem.

Najednou postřehla, že se do místnosti blíží jeden z rytířů. Právě včas se přikrčila za nejbližší skříňku, takže ji nespatriil. Zastavil necelé dva metry od ní. Ve skle vitríny Tess spatřila rytířův odraz, uhrančivý zjev v bílém plášti a drátěné košili. Bylo patrné, že ho na rozdíl od jeho společníků zajímá něco konkrétního. **Viděla, jak tasí meč a tne do jedné vitríny.** Podlahu zasypal déšť střeptů. Rytíř pomalu vyndal z vitríny poněkud zvláštní předmět. Upřeně na něj hleděl se zbožnou úctou. Pak zašeptal: „Veritas vos libera...“

Tess po očku vyhlédla zpoza skříňky. V němé hrůze přihlížela něčemu, co se jevilo jako nějaký hluboce soukromý rituál. Vtom rytíře vytrhla ze zamyšlení střelba. Jeho oči, zastíněné v úzkém průzoru přílbice, se na okamžik střetly s Tessinýma. V duchu už se loučila se životem, pak ale muž křikl: „Jedeme!“

(R. Khoury, *Poslední templář*, upraveno)

max. 2 body

19 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá výchozímu textu (A), nebo ne (N):

	A	N
19.1 Středověcí rytíři, kteří se zjevili před Metropolitním muzeem umění, použili stroj času.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
19.2 Tess byla svědkem soukromého rituálu jednoho rytíře a přitom zahlédla celý jeho obličej.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
19.3 Jakmile rytíři vjeli do Metropolitního muzea umění, začali ve vitrínách hledat jednu konkrétní věc.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
19.4 Několik rytířů pronásledovalo Tess z Velkého sálu až ke skleněné vitrině obsahující zvláštní předmět.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

max. 3 body

20 Vypište z prvního odstavce výchozího textu všechny základní skladební dvojice.

Upozornění: Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, je považován za chybu.

1 bod

21 **Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se vyskytuje příslovečná spřežka?**

- A) Upřeně na něj hleděl se zbožnou úctou.
- B) Vtom rytíře vytrhla ze zamyšlení střelba.
- C) Pak rytíři vjeli na koních přímo do muzea.
- D) Nečekaně jim však do cesty vstoupil hlídač.

1 bod

22 **Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se vyskytuje metafora?**

- A) jezdcí rozbíjeli meči vitríny
- B) zasáhl ho těsně pod uchem
- C) podlahu zasypal déšť střeptů
- D) zaslechla zvenčí výkřiky zděšení

1 bod

23 **Ve které z následujících možností je souvětí zvýrazněné ve výchozím textu správně převedeno na větu jednoduchou?**

(Význam výchozího textu musí zůstat zachován.)

- A) Viděla tasit meč a ho tnout do jedné vitríny.
- B) Viděla ho tasit meč a tnout do jedné vitríny.
- C) Viděla tasit jeho meč tnoucí do jedné vitríny.
- D) Viděla jeho tasící meč tnout do jedné vitríny.

1 bod

24 **Ve které z následujících vět není pravopisná chyba?**

- A) Při opětovném zhledání se moji a její rodiče nečekaně sblížili.
- B) Výrazné slevnění potravin zlepšilo životní úroveň celé naší rodiny.
- C) Schodiště ze strouchnivělého dřeva se včera večer náhle zhroutilo.
- D) Na místě činu policistům zkomplikovali práci shlukující se novináři.

max. 3 body

25 Přiřadte k jednotlivým úryvkům (25.1–25.3) typ textu (A–E), který nejlépe vystihuje daný úryvek:

(Každou možnost z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

- 25.1 Naše klasické kopačky z pravé kůže se speciálně tvarovanou podrážkou jsou už léta zárukou kvality. Jedině s kopačkami od nás neminete branku! _____
- 25.2 V sobotu naši fotbalisté vyhráli kvalifikační zápas o postup na mistrovství světa. „Poctivá příprava přinesla své ovoce,“ uvedl trenér české reprezentace. _____
- 25.3 Co svět světem stojí a kope do kulatého míče, ještě nikdy se neobjevilo na trávníku tak vyadjustyrované mužstvo! Všichni měli nehorázná panděra a vůbec všude po těle zdáli se pod dresem přetékat tukem! Bylo to jako jedenáct obrovských melounů na neohraných nohách. _____

(Vzhledem k povaze úlohy nejsou zdroje výchozích textů uvedeny.)

- A) zpráva
B) pozvánka
C) úvahový text
D) reklamní text
E) umělecký text

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 26

V běžně mluveném jazyce dochází často k **univerbizaci**, tzn. nahrazení víceslovného pojmenování jednoslovným pojmenováním (např. *hlavní nádraží – hlavák, občanský průkaz – občanka*).

(Příruční mluvnice češtiny, upraveno)

max. 2 body

26 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda obsahuje podstatné jméno vzniklé univerbizací (A), nebo ne (N):

Při řešení úlohy vycházejte z definice uvedené ve výchozím textu.

- | | A | N |
|---|--------------------------|--------------------------|
| 26.1 Učení mě vůbec nebaví, do školy se těším jen kvůli hudebce. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 26.2 Ve čtvrtek nám rozdají vysvědčení a v pátek budeme mít pololetky. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 26.3 Do příštího týdne mám vypracovat referát o českých spisovatelích, kteří píšou básničky pro děti. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 26.4 Za domácí úkol jsme měli napsat slohovku o tom, jak si představujeme své budoucí povolání. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 27–30

Když v roce 1953 Ian Fleming poprvé představil čtenářům Jamese Bonda, agenta s číslem 007, svět rozdělovala železná opona. Mezi státy Východu a Západu panovalo politické a vojenské napětí. Konflikt nikdy nevyšel ve skutečný boj, ale projevoval se **zejména** soupeřením o vojenskou převahu. Špioni měli za úkol **zjistit**, kolik má určitá **země** tanků a kolik vyrobila jaderných raket.

Toto téma se **záhy** objevilo i v prvních románech o agentovi 007, v nichž byl hlavním nepřítelem komunismus. Až později se okruh témat rozšířil a do hry vstoupili různé tajné agentury a šílení vědci. Fleming napsal dvanáct skvělých bondovek. Při práci na třinácté knize spisovatel zemřel. ***** Čtenáři, kteří si neohroženého agenta nesmírně zamilovali, si totiž vynutili nová Bondova dobrodružství. Na dalších dílech pracovala celá řada spisovatelů.

(www.abicko.cz, www.james-bond.cz, upraveno)

max. 3 body

27

27.1 Vypište z prvního odstavce výchozího textu všechna podstatná jména rodu mužského neživotného, která jsou v textu užitá ve 4. pádu.

27.2 Vypište z druhého odstavce výchozího textu všechna zájmena vztažná.

Upozornění: Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání podúloh, je považován za chybu.

1 bod

28 Která z následujících možností patří na vynechané místo (***) ve výchozím textu?**

- A) Smrt spisovatele však zaznamenala konec agenta 007.
- B) Smrt spisovatele však neznamenal konec agenta 007.
- C) Smrt spisovatele bohužel poznamenala konec agenta 007.
- D) Smrt spisovatele bohužel předznamenal konec agenta 007.

1 bod

29 Ve které z následujících možností nelze první slovo z dvojice nahradit druhým tak, aby význam výchozího textu zůstal zachován?

(První slovo z dvojice vždy pochází z výchozího textu a je v něm zvýrazněno.)

- A) zejména – především
- B) zjistit – odhalit
- C) země – půda
- D) záhy – brzy

1 bod

30 Která z následujících možností nejlépe vystihuje účel výchozího textu?

- A) charakterizovat agenta 007
- B) vyprávět o životě Iana Fleminga
- C) zhodnotit význam Iana Fleminga
- D) informovat o knihách s agentem 007

ZKONTROLUJTE, ZDA JSTE DO ZÁZNAMOVÉHO ARCHU UVEDL/A VŠECHNY ODPOVĚDI.
